

Uchwała nr 54
Komitetu Monitorującego
Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027
z 22 listopada 2023 r.

w sprawie kryteriów wyboru operacji zaproponowanych dla interwencji I.10.15. „Inwestycje poprawiające dobrostan bydła i świń”, Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027.

Zgodnie z art. 79 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 z dnia 2 grudnia 2021 r. ustanawiającego przepisy dotyczące wsparcia planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej (planów strategicznych WPR) i finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz uchylającego rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i (UE) nr 1307/2013, Komitet Monitorujący Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 uchwala, co następuje:

§ 1.

Komitet Monitorujący Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 pozytywnie opiniuje kryteria wyboru operacji zaproponowanych dla interwencji I.10.15. „Inwestycje poprawiające dobrostan bydła i świń”, Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027, określone w załączniku do uchwały.

§ 2.

1. Komitet Monitorujący Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 przyjmuje do wiadomości, że kryteria wyboru operacji, o których mowa w § 1, stanowią część projektów wytycznych Instytucji Zarządzającej, która zostanie poddana opiniowaniu.
2. Komitet Monitorujący Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 upoważnia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi do dokonania zmian kryteriów wyboru operacji dla interwencji Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027, o których mowa w § 1, wynikających z przebiegu opiniowania Instytucji Zarządzającej.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem przyjęcia.

Ryszard Bartosik
Przewodniczący
Komitetu Monitorującego Plan Strategiczny
dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027

Załącznik do uchwały Nr 54 Komitetu Monitorującego Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 z 22 listopada 2023 r.

Kryteria wyboru operacji dla interwencji I.10.15. „Inwestycje poprawiające dobrostan bydła i świń” Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027

Kryteria wyboru operacji

1. O kolejności przysługiwania pomocy decyduje suma uzyskanych punktów przyznanych na podstawie następujących kryteriów wyboru, jeżeli:

Kryterium 1. Skala lub rodzaj produkcji prowadzonej w gospodarstwie rolnym

- 1) wnioskodawca prowadził w okresie ostatnich 12 miesięcy poprzedzających miesiąc w którym przypada dzień rozpoczęcia terminu naboru wniosków o przyznanie pomocy, produkcję zwierzęcą w zakresie chowu lub hodowli świń domowej, a średnioroczna liczba tych zwierząt utrzymywanych w gospodarstwie w tym okresie, w przeliczeniu na DJP wynosi:
 - a) nie mniej niż 5 DJP i nie więcej niż 30 DJP – przyznaje się **1 punkt**,
 - b) powyżej 30 DJP i nie więcej niż 60 DJP – przyznaje się **2 punkty**,
 - c) powyżej 60 świń i nie więcej niż 100 DJP – przyznaje się **3 punkty**,
 - d) powyżej 100 DJP do 150 DJP – przyznaje się **4 punkty**;

Kryterium 2. Skala lub rodzaj produkcji prowadzonej w gospodarstwie rolnym

- 2) wnioskodawca prowadził w okresie ostatnich 12 miesięcy poprzedzających miesiąc w którym przypada dzień rozpoczęcia terminu naboru wniosków o przyznanie pomocy, produkcję zwierzęcą w zakresie chowu lub hodowli bydła domowego, a średnioroczna liczba tych zwierząt utrzymywanych w gospodarstwie w tym okresie, w przeliczeniu na DJP wynosi:
 - a) nie mniej niż 5 DJP i nie więcej niż 30 DJP – przyznaje się **1 punkt**,
 - b) powyżej 30 DJP i nie więcej niż 60 DJP – przyznaje się **2 punkty**,
 - c) powyżej 60 DJP i nie więcej niż 100 DJP – przyznaje się **3 punkty**,
 - d) powyżej 100 DJP do 150 DJP – przyznaje się **4 punkty**;

Kryterium 3. Budowa lub przebudowa wybiegów dla bydła

- 3) operacja dotyczy budowy lub przebudowy wybiegów dla bydła domowego – przyznaje się **5 punktów**;

Kryterium 4. Przygotowanie pastwisk umożliwiających bezuwięziowy wypas bydła

- 4) operacja dotyczy przygotowania pastwisk umożliwiających bezuwięziowy wypas bydła domowego – przyznaje się **2 punkty**;

Kryterium 5. Zakup budek do grupowego odchovu cieląt do 8 tygodnia życia wraz z przestrzenią ruchową

- 5) operacja dotyczy zakupu grupowych budek do odchowu cieląt do 8 tygodnia życia wraz z przestrzenią ruchową – przyznaje się **2 punkty**;

Kryterium 6. Zwiększenie dostępnej powierzchni bytowej dla świń

- 6) operacja dotyczy modernizacji budynku w celu dostosowania go do utrzymywania zwierząt z zachowaniem zwiększonej o co najmniej 20% powierzchni bytowej przypadającej na 1 zwierzę w stosunku do minimalnych warunków określonych w Rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 lutego 2010 r. w sprawie wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu gatunków zwierząt gospodarskich, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej – przyznaje się **2 punkty**;

Kryterium 7. Zwierzęta utrzymywane są zgodnie z systemem rolnictwa ekologicznego

- 7) w dniu składania WOPP rolnik posiada certyfikat potwierdzający, że zwierzęta, które obejmuje inwestycja utrzymywane są zgodnie z systemem rolnictwa ekologicznego w rozumieniu przepisów Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/848 z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie produkcji ekologicznej i znakowania produktów ekologicznych i uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 834/2007 – przyznaje się **2 punkty**;

Kryterium 8. Zastosowanie rozwiązań cyfrowych

- 8) operacja obejmuje inwestycje z zastosowaniem rozwiązań cyfrowych w zakresie dobrostanu zwierząt – przyznaje się **1 punkt**;

Kryterium 9. Zastosowanie technologii wykorzystujących odnawialne źródła energii

- 9) operacja uwzględnia zastosowanie technologii dotyczących dobrostanu zwierząt zasilanej energią pochodzącą z odnawialnych źródeł – przyznaje się **1 punkt**.
2. W przypadku wnioskodawców prowadzących jednocześnie chów lub hodowlę zwierząt z gatunku świnia domowa oraz bydło domowe, punkty przyznaje się w odniesieniu do gatunku zwierząt, którego dotyczy inwestycja.
3. W przypadku wnioskodawców prowadzących jednocześnie chów lub hodowlę zwierząt z gatunku świnia domowa oraz bydło domowe oraz wnioskujących o przyznanie pomocy na operacje obejmujące zarówno zwierzęta z gatunku świnia domowa jak i bydło domowe, punkty przyznaje się w odniesieniu do obu gatunków.

MINIMALNA LICZBA PUNKTÓW

Pomoc jest przyznawana, jeżeli operacja uzyskała co najmniej:

- 6 punktów w przypadku bydła domowego,
- 3 punkty w przypadku świni domowej,
- 9 punktów w przypadku chowu lub hodowli bydła domowego oraz świni domowej.

KRYTERIA ROZSTRZYGAJACE

Mające zastosowanie w przypadku, gdy co najmniej dwie operacje uzyskały taką samą liczbę punktów.

- 1) w przypadku operacji, które uzyskały taką samą liczbę punktów, o pierwszeństwie przysługiwania pomocy decyduje kwota wnioskowanej pomocy, przy czym pierwszeństwo w uzyskaniu pomocy ma operacja z niższą wnioskowaną kwotą pomocy,
- 2) w przypadku operacji, które uzyskały taką samą liczbę punktów i mają taką samą wnioskowaną kwotę pomocy, o pierwszeństwie przysługiwania pomocy decyduje wcześniejsza data i godzina złożenia WOPP.

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 79 ust. 1 zdanie drugie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 z dnia 2 grudnia 2021 r. ustanawiającego przepisy dotyczące wsparcia planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej (planów strategicznych WPR) i finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz uchylającego rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i (UE) nr 1307/2013, celem kryteriów wyboru jest zapewnienie równego traktowania wnioskodawców, lepszego wykorzystania zasobów finansowych i ukierunkowania wsparcia zgodnie z celem interwencji. Mając na względzie aspekty określone w ww. przepisie, w Planie Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 w opisie interwencji I.10.15. „Inwestycje poprawiające dobrostan bydła i świń” przewidziano, że kryteria wyboru operacji mogą dotyczyć w szczególności:

- 1) wielkości stada,
- 2) rodzaju inwestycji,
- 3) prowadzenia produkcji ekologicznej,
- 4) zastosowania rozwiązań cyfrowych w zakresie dobrostanu zwierząt,
- 5) zastosowania technologii oszczędzających wodę albo zastosowania technologii wykorzystujących odnawialne źródła energii,
- 6) wykorzystanie pastwisk.

Kryterium 1 i 2. Skala lub rodzaj produkcji prowadzonej w gospodarstwie rolnym

Przystosowanie gospodarstwa rolnego do podwyższonego dobrostanu wiąże się z wprowadzaniem zmian związanych z infrastrukturą budynków inwentarskich lub ze zmianą organizacji produkcji. Spełnienie tego warunku wymaga od rolnika poniesienia dodatkowych nakładów inwestycyjnych, co w obecnej sytuacji rynkowej jest trudne ponieważ gospodarstwa, nie dysponują wystarczającym kapitałem na przeprowadzenie inwestycji w zakresie dobrostanu zwierząt, które wykraczają ponad odpowiednie minimalne normy.

W ramach tej interwencji preferuje się skalę produkcji zwierzęcej w zakresie zwierząt gospodarskich, gdzie im średnioroczna liczba zwierząt utrzymywanych w gospodarstwie, w przeliczeniu na duże jednostki przeliczeniowe (DJP), jest większa tym przyznaje się więcej punktów (*zapewnienie poprawy warunków dobrostanowych dla jak największej liczby zwierząt*).

Kryterium 3. Budowa lub przebudowa wybiegów dla bydła

Zwierzęta utrzymywane w pomieszczeniach lub budynkach (szczególnie na uwięzi) mają bardzo często ograniczoną swobodę ruchów, problemy ze wstawaniem oraz kładzeniem się. Utrzymywanie bydła przez cały rok w oborze prowadzi do problemów zdrowotnych, które ograniczają produktywność i skracają okres życia zwierząt.

Stworzenie zwierzętom dostępu do wybiegu wpłynie bezpośrednio na ich dobrostan oraz zdrowie. Badania naukowe oraz obserwacje rolników wykazują, że dostęp bydła do wybiegów wpływa korzystnie m.in. na długość życia zwierząt, zwiększenie ich odporności i zdrowia (np. ograniczenie zachwiał z powodu kulawizn i chorób racic) w porównaniu do zwierząt, które nie korzystają z wybiegów.

Kryterium ma na celu popularyzację stosowania praktyk wpływających na podwyższenie dobrostanu bydła w gospodarstwach, w których praktyki te nie są stosowane lub są stosowane w niewielkim zakresie.

Kryterium 4. Przygotowanie pastwisk umożliwiających bezuwięziowy wypas bydła

Przeprowadzone badania naukowe i obserwacje rolników wykazały, że bydło utrzymywane w oborze (szczególnie na uwięzi) ma problemy m.in. z rozrodem oraz obniżoną odpornością zdrowia w porównaniu do zwierząt, które korzystają z pastwisk. Nie ulega więc wątpliwości, że możliwość ruchu na świeżym powietrzu, działanie promieni słonecznych, a także różnorodność roślin dostępnych na pastwisku wpływa na zdrowotność i dobrostan zwierząt.

Badania prowadzone w Instytucie Zootechniki - Państwowy Instytut Badawczy (IZ PIB) dotyczące wpływu pastwiskowego utrzymania krów mlecznych na ich dobrostan wykazały, że największa zachorowalność na mastitis występowała w grupie krów utrzymywanych w oborze bez wybiegu lub pastwiska.

Z tego powodu proponuje się preferować inwestycje związane z przygotowaniem pastwisk umożliwiających wypas bezuwięziowy (dotyczy inwestycji związanych z zakupem pastuchów elektrycznych wraz z niezbędną infrastrukturą do ich prawidłowego funkcjonowania, np. akumulatory, słupki, systemy bramowe oraz zakupem wodopojów mobilnych).

Kryterium 5. Zakup grupowych budek do odchowu cieląt do 8 tygodnia życia wraz z przestrzenią ruchową

Zapewnienie zwierzętom odpowiednich warunków bytowych już w pierwszych miesiącach życia w ogromnym stopniu wpływa na ich zdrowie i kondycję.

Budki dla cieląt zapewniają młodym zwierzętom doskonałe warunki do życia i rozwoju. Utrzymywanie cieląt poza budynkami inwentarskimi bardzo pozytywnie wpływa na organizm zwierząt i pomaga budować odporność na infekcje i choroby. Jednocześnie z badań wykonanych w IZ PIB wynika, że cielęta utrzymywane po odsadzeniu pojedynczo, odchowują się znacznie gorzej, osiągając niższy poziom dobrostanu i gorsze wyniki produkcyjne (np. przyrostyienne, morfologia krwi, czy poziom hormonów stresu). Zalecanym rozwiązaniem jest grupowe odchowywanie cieląt w półotwartych budynkach wraz z przestrzenią ruchową. Pozwala to jednocześnie zapewnić schronienie przed warunkami atmosferycznymi jak również zapewniając swobodę ruchową poza budką. Grupowe utrzymanie cieląt łagodzi stres

odsadzenia, powoduje wcześniejsze wykształcanie się zachowań socjalnych, a także pozwala na lepszą ochronę przed niekorzystnymi warunkami mikroklimatycznymi, choćby poprzez zbijanie się w grupy.

Kryterium 6. Zwiększenie dostępnej powierzchni bytowej dla świń

Kryterium preferuje operacje uwzględniające zwiększenie dostępnej powierzchni bytowej dla świń i prosiąt (np. poprawa warunków zapewniających swobodę ruchu, a w szczególności możliwości kładzenia się, wstawania oraz leżenia) o co najmniej 20% w stosunku do minimalnych warunków określonych w Rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 lutego 2010 r. w sprawie wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu gatunków zwierząt gospodarskich, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej.

Kryterium ma na celu popularyzację stosowania praktyk wpływających na podwyższenie warunków utrzymania świń i prosiąt w gospodarstwach, w których praktyki te nie są stosowane.

Kryterium 7. Zwierzęta utrzymywane są zgodnie z systemem rolnictwa ekologicznego

Potwierdzenie spełnienia wymogów względem utrzymania zwierząt, zawartych w przepisach dotyczących rolnictwa ekologicznego i poświadczone ważnym certyfikatem, o którym mowa w art. 35 ust. 1 rozporządzenia 2018/848.

Celem priorytetowym Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, jak również jednym z kluczowych obszarów PS WPR, jest rozwój produkcji ekologicznej w Polsce. Wsparcie producentów ekologicznych przewidziano na poszczególnych etapach ekologicznego łańcucha żywnościowego „Od pola do stołu”, począwszy od wsparcia w obszarze produkcji rolnej surowców i przetwórstwa, poprzez działania wspierające inwestycje i potencjał rynkowy, skracanie łańcuchów dostaw, działania kształtujące popyt i zaufanie konsumentów do produktów ekologicznych i produkcji ekologicznej, aż po wsparcie integracji branży oraz krajowego doradztwa rolniczego. Z kolei strategia „Od pola do stołu” zakłada duże ambicje w zakresie produkcji ekologicznej stąd też niezbędnym jest zachęcanie rolników utrzymujących bydło i świnie do prowadzenia produkcji tym metodami.

Kryterium 8. Zastosowanie rozwiązań cyfrowych

Polska jest poniżej średniej unijnej w zakresie podstawowych i zaawansowanych umiejętności cyfrowych. Niski poziom wykorzystania rozwiązań cyfrowych dotyczy również gospodarstw rolnych. Jednocześnie są już dostępne nowoczesne technologie produkcji oparte o takie rozwiązania, które mogą być wykorzystane w chowie zwierząt gospodarskich. Szczególnie jest to pomocne przy monitorowaniu warunków środowiskowych, zdrowotności zwierząt a tym samym ich dobrostanu.

Celem tego kryterium jest między innymi popularyzacja takich rozwiązań u większej liczby rolników utrzymujących bydło i świnie oraz zwiększenie poziomu wykorzystania rozwiązań cyfrowych w rolnictwie.

W ramach interwencji promowane będą operacje uwzględniające m. in. zakup systemów zarządzania zdrowiem zwierząt (np. wczesne wykrywanie chorób opartych o różnego rodzaju sensory, których użycie pozwoli rolnikom na określenie skali problemów zdrowotnych, analizę przyczyn ich występowania i możliwości eliminacji poszczególnych schorzeń oraz planowanie profilaktyki w stadzie) lub systemów zarządzania dobrostanem zwierząt (np. zakup akcelerometrów z oprogramowaniem, komputerów z oprogramowaniem, zakup czujników mierzących co najmniej liczbę komórek somatycznych, zawartość białka i tłuszczu w trakcie doju oraz wczesne wykrywanie ketozy i alkalozы żwacza).

Kryterium 9. Zastosowanie technologii wykorzystujących odnawialne źródła energii

Kryterium preferuje operacje gdzie przewiduje się zastosowanie technologii dotyczących dobrostanu zwierząt, a energia służąca do ich pracy będzie pochodzić z odnawialnych źródeł. Przykładem może być ładowanie akumulatorów do pastucha elektrycznego czy praca wirtualnych systemów wygrodzeniowych przy pomocy ogniw fotowoltaicznych.

Celem kryterium jest wspieranie gospodarstw niskoemisyjnych i przyjaznych dla środowiska i klimatu, przy poszanowaniu oszczędnego zarządzania zasobami naturalnymi oraz ograniczaniu emisji CO₂ oraz innych gazów cieplarnianych.

Celem kryterium jest popularyzacja modelu produkcji zwierzęcej bez śladu węglowego. Produkcja zwierzęca odpowiada za część globalnych emisji CO₂. Chów i hodowla zwierząt przy zerowym śladzie węglowym jest możliwa i wymaga wsparcia oraz popularyzacji.